

המביא גט פרק ראשון גיטין

כח א מ"י פ"ו מ"ל
ממנו ענין ה"ה
מנן ענין קטן ט"ע
י"ד פ"י רמח פ"י א:
ב [מ"י] שם פ"י ה"ב
ט"ע שם פ"י ה"ב
פ"י:
בט ג מ"י פ"א מ"ל
תרומות הלכה ו
[והלכה ט:]
ד מ"י שם ה"ח:
לא ה ו מ"י שם הל"ג:

תוספות ר"ד

נאסרו הכל: ר' יהודה
אומר מקום למורה. פי'
בא לסמן גבול א"י
שאני צ"ל [בפני נכתב
ובפני נחתם] ומשם להרחין
היא ח"ל צ"ל [בפני
נכתב ובפני נחתם] רקם
ועודת כמות א"י והיא
ח"ל ואשקלון בדרומה
של א"י והיא ח"ל ועכו
בצפונה של א"י והיא ח"ל
ולמעבר לא הוצרכו ליתן
גבול שהיה מגבול מערב
כדכתיב וגבול ים והיה
לכם הים [ההדור] וגבול
וכו' כדפי' המורה ואי
ק' היכי אמרי' ואשקלון
היא ח"ל לכ"ע ועכו היא
ח"ל ל' יהודה והחכים
בחלחל ספי' שופטים
וילכי יהודה את ענה ואת
גבולה ואת אשקלון ואת
גבולה וכתוב אשר לא
הוריש את יושבי עכו
אלמא א"י י"ל הרבה רכבים
כבשום עולי מצרים
ולא כבשום עולי כבל
כדאמרי' בפ"ק דחולין
[ומתי' בבית שני מיידי:

(א) נראה דהערך כאן ג"ל
אלמא דהס מתי' ו"ל היכה
כו' ועי' תוס' לעיל ב' ד"ה
ואשקלון.

הבי גט בתוספתא מימינו למורה הדרך. ולא גרסי' וימינו
דכיון שהולך מעכו לכיז לעולם ימינו הוא למורה הדרך
ומיהו י"ל דפעמים הדרך מתעקס ואין ימינו למורה: ויהיב תנא
סימנא ה"ב. פי' צוקנטרס ומי חשיבא חדל רלועה לאתנוחי זה
סימנא וקשה וכי אין לתנא לציין
גבול ארץ ישראל ועוד מאי ראי'ה
מיימי מרב פפא דלמר למורה של
מסילה התם יהיב קרא סימנא
לשילה אנה היא על ידי מסילה
ומפרש רבינו שמואל דללו אשיניא
פריך אלא אצרייתא דקתני למורה
הדרך ולמעבר דהך ובי דבר
מועט כמו דרך שייך למימר זו מורה
או מערבו דהוה ליה למימר מימינו
למורה סתם ומיימי מדרב פפא
דלמר למורה של מסילה דמוכרי
מורה אמסילה: הא רבי יהודה
הא רבנן. אע"ג דקרקעת המים
היא כרך ארץ ישראל גרע הכא ממובלעת
לדליא וחס תאמר ומה ענין גט
אל מעשר אטו המציא גט בעלייה
בארץ ישראל יחסז כמציא בחוזה
לארץ משום דעפר הכא שם מחוזה
לארץ פטור ממעשר ואומר ר"י דלא
דמי דעלייה קרקע שמתיה בר
זרעה היא וראוי להתחייב במעשר
ושביעית מה שאין כן בספינה:

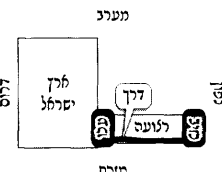
תורה אור השלם

1. בה אמר יי אם
שלמים וכו' רבי' וכן נגזר
ועיקר ונתתך לא אעיקר
עוד: תרום א יב
2. ויאמרו הנה תג יי
בשלו מימים ימימה
אשר מצפונה לבית אל
מזרחה השמש למסלה
העלה מבית אל שכמה
ומגב לבבונה:
שופטים כא יט

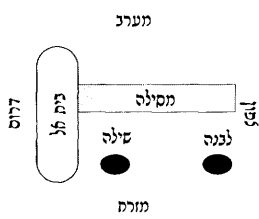
הגהות הגר"א

[א] גט' מימינו למורה
הדרך טוריה כו' למעבר
ועי' כן הוא גי' תוספתא
ויכרזתמי ועי' ט"ס גמ'
כי עכו וכיז מעברתי הן:

ועניתיך לא אעניך עוד. סיפיה דההוא קרא הוא: **למימרא דעכו**
לעפונה דארץ ישראל קיימא. בסוף הלפון: מימינו למורה הדרך.
השמה משמע לן דעכו קיימא בגבול מזרחה של ארץ ישראל משוך
ממקצוע לפונית יום או יומים לזד הדרום וכיז במקצוע מזרחית
צפונית ודרך המהלכת מעכו לכיז היה
גבול מורה לא"י הילכך כשמהלך
מעכו לכיז דהיינו מדרום לזפון
הוי ימינו למורה הדרך: **טמאה.**
הארץ שהיא לימין המסילה: **משום**
ארץ העמים. דגורו טומאה על ארץ
העמים: **ופטורה כו'.** דקין חוזה
לארץ: **עד שיועך לך כו'.** כלומר
לעולם חוקת יוםין הדרך מעכו ועד
כיז ארץ העמים אלא א"כ תבא
למקום שיאמר לך צקי כאן הדרך
מתעקס וכנסם לתוך א"י קלת וימין
הדרך הוי ארץ ישראל: **למעבר.**
הדרך: **לנבלו.** שם מקום. אלמא
עכו משוכה לזד דרום וכיז במקצוע:
רלועה נפקא. לעולם עכו לזפון
ריבועא דא"י היא אלא שרלועה קראה
יזלאת עוד מעכו לזד לפון והיא מא"י:

ויהיב פפא סימנא. אתמוהי ממנה
מי חשיבא חדל רלועה לאתנוחי
תנא סימנא עלה: קרא נמי יהיב
סימנא. רלועה כגון מסילה: ואמר
רב פפא למורה של מסילה. קאמר
קרא דקיימא שילה דהא מצפונה
לצית אל כתיב ועל כרחק מזרחה
השמש אמסילה קאי. שילה מזפון
לצית אל ומזרחה של מסילה
ובדרומה של לבונה:

המביא גט בספינה. שכתב
בספינה וקא ס"ד דנהרות דארץ
ישראל קאמר: **כמביא בארץ**
ישראל. כאלו מציאה דרך יבשה
ואין צריך לומר בפני נכתב:
ומביא אידך כמביא בחוזה לארץ.
שהגהר אין לו מורה יבשה לכל
מורה הארץ: **עפר חוזה לארץ**
הכא בספינה לארץ. וזרעו בספינה
ואינה זריכה לניקב אס היתה מונחת בקרקע כדאמר במנחות
(דף פ"ד): **חייבם במעשר ובשביעית.** שהנהרות שבראץ ישראל הרי
הם בארץ ישראל: **גוששם.** מגששת בקרקע שאין המים עמוקים:
ענין. של עץ נקוב המונח על גבי יתדות: **כאלו למחלוקת רבי**
יהודה ורבנן. לרבנן אירא כמאן דמנחא דמי ולרבי יהודה:
לא מיחייב במעשר מדאורייתא עד דמנחא אלארשא:
העשויה

יחנן ענין נקוב המונח על גבי יתדות כאלו למחלוקת ר"י ורבנן
כמו שכתוב במנחות ספרי' דר' יוחנן אית ליה אימתי לפרש אלא
אמר רב הונא ואית דגרסי ר' יזרא כדאימא ברוב ספרי' ועוד י"ל
דנראה כספרי' דגרסי צ"פ חלון (עירובין ד' פ"א): כל מקום שאמר רבי
יהודה במשנתו אימתי וזמה כו' דדוקא במשנה אימתי לפרש אלא
בדרייתא לא ותרי תנאי אליבא דר' יהודה והכא בדרייתא היא דהא
במשנה במסכת חלה (פ"ג מ"ג) לא מסיים זה אלא אין הספינה גוששת
פטורה כדמסיים הכא ונהי דבמתני' דחלה זה לפרש בדרייתא זה
לחוקי אכל קשה דב' חלון ובפרק זה צורר פריך מנח בדרייתא
דקתני וחכ"א ומוכח מבדרייתא דבמתני' נמי אחא לחלוק וי"ל דהוה
מני לשנויי ההוא תנא אחרינא הוא דבמתני' לעולם זה לפרש אלא
משום דמשכת תנא כדאידי קא משני הדיא ר' יהודה משום ר' טרפון
היא דתניא כו' וכן צ"ל דדוקא במשנה אימתי לפרש דכ"י כסוי הדס
(מולין דף פ"ה). תניא וכסוה מלמד שכל דמו חייב לנסות מכאן
אמרו דמינו כו' אמר ר' יהודה אימתי בזמן שאין שם דם אלא
הוא וטעמא דר' יהודה מפרש התם דקסנר דמו מקנת דמו ועי'
דפליג אח"ך דכדאידי קתני תנא קמא כל דמו ופוסק התם ר"ת כו' יהודה
דבמתני' דהתם ר"ת כו' יהודה דבמתני' דהתם ר"ת כו' יהודה דבמתני'
והו ר' יהודה דבמתני' יחד במקום רבים בדרייתא וכהאי גוונא איכא בפרק
קמא דכוכה (דף ט"ו): **עצייץ נקוב.** פירש
צוקנטרס דספינה דלעיל של חרס ואינה זריכה לניקב אס היתה מונחת
בקרקע כדאמר' במנחות אכל ענין של עץ בעי נקביה
ונראה כדאייתו (מסוף פרק כל הקרבנות (מנחות דף פ"ד): דלמר תנא
חדל שבנג ושבחורבה שבספינה ושבעיץ מציא וקורא ומינא אידך
מציא ואינו קורא ומשני ענין אענין לא קשיא כאן צוקנב כאן צוקנב
בשל חרס ומדלא משני בספינה כאן צוקנב כו' מכלל דל חרס אפי' אינה
נקובה היא כנקובה נמי לא קשיא כאן צוקנב וחתא לאשמועינן חדוש אחר
בספינה שאינו ענין וקשה לפירושו דלמר לקמן צ"ב (דף פ"ד): תבנו על
חרס של ענין נקוב כשר משמע דהרס בעי נקביה
דאי לאו הכי מאי רבותא הוא צוקנב ספי' מנשאינו נקוב ומשמע נמי
דענין של חרס הוא ורבינו שמואל צ"ב היא מתוספתא
דשביעית (דמניא הטומן את הלוף בשביעית ר"מ אומר דרך ארץ טומנו
בענין שלא יצמח ואע"פ שאין ראי' לדבר זכר לדבר ונתתם
ככלי חרס וגו' אלמא סתם ענין של חרס הוא ונראה לר"ת להפך דשל חרס
בעי נקביה ושל עץ לא בעי נקביה שהוא מתלחלח יותר מן
החרס ואפי' שפיר דסתם ספינה היא של עץ ובמנחות (דף פ"ד): נמי
מוכח דקאמר כאן צוקנב בשל עץ כאן צוקנב שמוכרי מחילה אותו שציבא
וקורא כמו שמוכרי כי משני התם אגב וחורבה וענין והכא לא מני לשנויי
כאן צוקנב בשל חרס כאן צוקנב בשל עץ א"כ כאן צוקנב כאן צוקנב
קובה כדמשני התם דנהי דהיכא דאינה גוששת לר' יהודה מדאורייתא
וענין חו"ל לענין העם אלא בגוששת לר' יהודה ולרבנן אפי' בשילה
גוששת כיון דשם א"י על המקום אע"פ שממחמ הכלי אינו חייב במעשר
כשצביל כך לא יחסז בחוזה לארץ לענין גט' (ד"ל רמב"א א"א היא עד
בא' קאמר רבי יהודה. כן הוא האמת דענין כמחוצר דב' השולט לקמן
דף נ"ז). אמר' אין חותבין פרוצבול אלא על ענין נקוב ומוקי לה
דמנחא אסיבי והא דקאמר הכא עד כאן לא קאמר רבנן אלא בספינה
משמע דבענין לכו"ע לא הוי כמחוצר דיחויא בעלמא הוא והא דלמר
בשבת בפרק המנויא יין (דף פ"א): האי פרסיסא דמנחא אלארשא
ואינה אסיבי חייב משום חוזה היינו מדרבנן כדפי' התם צוקנטרס:

המביא גם פרק ראשון גימין

ח.

עין משפט
נר מצוה

(א) ומספחה פ"ב דמזומות ומספחה חלה פ"ג, (ב) ומספחה כלים ב"ק פ"א, (ג) [חלה פ"ד פ"ד מ"א], (ד) [לעיל ב:], (ה) [למקלות לחם כן וגם במזומות יומת וירושלמי לחם כן ע"ש ועי' גירסתו הערוך בערך סמיט], (ו) דברי המוס' מזהו עין ר"ש קדושין (ו) ש"ך ע"ד, (ז) ועי' חופטא ע"ז כ"א ד"ה ביטעו.

גיליון הש"ס

גמ' ת"י בשלשה עי' ט"ו דף כ"א ע"א חוס' ד"ה קס"ד:

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מיבעי להו לטען ובי' לז' מנחי ארץ ישראל הוא דלא מימא: (ב) ד"ה והמביא ובי' כמנא מחוצה לארץ:

העשויה לברוח. כלומר מפני שהיא מהלכת כל שעה: **דלא מפסיק אוריא.** בין ספינה לארץ אין שום אורח ומינא כארעא סמיכתא דמו: **רב נחמן בר יצחק אמר.** הניך ממנייתא דהמביא גג אי צנהרות דא"י: **כולי עלמא לא פליגי.** דכארכ ישראל יניחו ואע"ג דאין

העשויה לברוח אבל עציץ שאינו עשוי לברוח לא אי נמי עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בספינה דלא מפסיק אוריא דמיא כי ארעא סמיכתא דמיא אבל עציץ דמפסיק אוריא לא רב נחמן בר יצחק אמר "בנהרות דארץ ישראל דכולי עלמא לא פליגי אלא כי פליגי בים הגדול דתניא ^באיזוהו ארץ ואיזוהו חוצה לארץ כל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים ארץ ישראל מטורי אמנון ולחוץ חוצה לארץ הנסין יבשים רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון עד נחל מצרים מן החוט ולפנים א"י מן החוט ולחוץ חו"ל רבי יהודה אומר כל שבנגד ארץ ישראל הרי הוא כא"י שנאמר ויגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם וגבול ים והנסין שבצדדין רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהן מקפלוריא ועד ים אוקיינוס ומנחל מצרים ועד ים אוקיינוס מן החוט ולפנים א"י מן החוט ולחוץ חו"ל רבנן האי וגבול מאי עבדי ליה מיבעי ליה לנסין ורבי יהודה גסין לא צריכי קרא: ר"מ אומר עכו כא"י וכו': בעו מיניה מרבי חייה בר אבא המוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל דמי או לא אמר להו יתניתוה ר"מ אומר עכו כארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא וב"ש סוריא דמרחקא טובא: ת"ר * בשלשה דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל ובשלשה לחו"ל: סיבון ע"ב ב"ר ר"ק: י"עפרה טמא בחו"ל והמוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל והמביא גם מסוריא כמביא מחו"ל ובשלשה לא"י יחייבת במעשר ובשביעי' כא"י והורוצה ליכנס לה במהרה נכנס והקונה שדה בסוריא בקונה

כל ששופע ויורד מטורי אמנון. פי' צקונטרס מטורי אמנון ולפנים דהיינו לזד דרוס ארץ ישראל ולחוץ לזד לפון חוצה לארץ וקשה לר"י דא"כ אמאי נקט רבי יהודה קפלוריא הוה ליה למימר רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון עד אוקיינוס כיון דתנא קמא נמי לציין גבול כפוי של ארץ ישראל קאמי

וגראה לר"י דטורי אמנון משתפע ויורד לזד מורח ולזד מערב וחודו של הר הוא הגבול מערבי של ארץ ישראל והנסין שנים רואין כאילו חוט מתוח מטורי אמנון כלומר מחודו של הר עד נחל מצרים וקפלוריא לרבי יהודה חטי לציין נסין שבצפון א"י וגראה שהכחוש דוחקו לרש"י לפרש כן דכתיב וזה יהיה לכם גבול לפון מן הים הגדול תתאו לכם הר ההר (א) ומתרגמין הר ההר טורי אמנון אלמא הכתוב צ"ל לציין גבול כפוי ומייהו יכול להיות שההר מקוץ בקרן כפויים מערבית אכל משפע ויורד לזד מורח: רבי יהודה אומר כ"י שבנגד ארץ ישראל ב"י. שאל רבינו פטר לר"ת דזומן הוה היה להסמידי לר' יהודה דמעשר שאנו במערה של ארץ ישראל והשיב דלא קיימא לן כרבי יהודה אכל קשה וכי ר' יהודה היה מכיר בכל ארץ ישראל שעד אוקיינוס שכולם היו בקיאיין לשמה או שעדים מנזיין לקיימם שאין צריך לומר בפני נכתב לך י"ל דלא ככשו הכל עולי צבל אי נמי דפירש צקונטרס דכל שכנגד ארץ ישראל היינו כל הים שכנגד ארץ ישראל דלא איירי ביבשה שעד אוקיינוס אלא צנסין שנים הגדול דווקא דכתיב (ויחשע א) עד ים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם וכתיב (שמות כג) ושתי את גבולך מים סוף ועד ים פלשתיים וממדבר עד הנחל פירוש ים סוף לזד דרוס ים פלשתיים לזד מערב מדבר למורח נהר פרת לזד לפון ועוד י"ל שהיה יודע שהיו כולם בקיאיין לשמה לפי שהיה ידוע להם עד היכן ישראל עומדין ומשם

לב א מ"י פ"ו מהל' גירושין הלכה י:
לב ב מ"י פ"א מהל' מזומות הלכה ז:
ג ומ"י שם פ"ו מהל' גירושין הלכה י':
לד ד מ"י פ"א מהל' עבדים הל' י' סמג ע"פ פו ע"ש י"ד סי' קס"ט ע"פ פנ:
לה ה מ"י פ"א מהל' טומאת מת הל' ו:
לו ו מ"י פ"ו מהל' גירושין הלכה י' ופ"א מהל' טומאת מזומות הל' ז:
לז ז מ"י פ"א מהל' מזומות הל' ד והל' טו:
לח ח מ"י פ"א מהל' טומאת מת הל' ו:

תורה אור השלם

1. וגבול ים וזהו לכם יתקן הגדול וגבול זה יתקן לכם גבול ים: כמדובר לר' ו

ואיך לא היו ישראל עד סוף העולם דלאמרינן צדוק מנחות (דף ק:) מזור כלפי מערב ומקרטיוגני כלפי מזרח אין מביחין לא ישראל ולא אציהם שצמיים: **המובר** עבדו לסוריא מהו. אין לומר דנגט פשיטא להו דהוי כחוצה לארץ דתניא בסמוך ובעבד מיבעיא להו דלס קן הוי סברתא איפכא ממה דפשיטא ליה לר' חייה בר אבא: **בשלשה** דרביים שוותה סוריא ב"י. ונקט [שלשה] לשון זכר אע"ג דסוריא לשון נקבה משום דעבד וגט הוי לשון זכר: **ב"ב"ר** יחיד. פי' צקונט' שלא היו לשם כל ישראל צידה כמו בכיבוש יהושע וכבשה לאורך כולם אבל דוד לא כבש אלא לגורכו אבל בספרי מפרש טעם אחר צדוק פרתא והיה עקב דמשמע לפי שלא היתה עדיין כל א"י כבושה דלאחר התם סמוך לפלטורא שלך לא הורשת פירוש יבוקי שהיה סמוך לירושלים ואתה הולך וכובש ארס נהרים וארס צובה אבל אחר שכל א"י כבושהו דריש התם מדכתיב (דברים יב) כל מקום אשר תדרוך קף רגלכם וגו' שכל מה שהיו כובשים מחו"ל היה קדוש ואפילו יחיד (א): שדיה

ההר במערכו עד נחל מצרים שהרי כל מה שצחק מקצועות הללו ארץ ישראל היא וכן החוט ולפנים כו': ר' יהודה אומר. כל הים שכנגד ארץ ישראל ואפי' עד אוקיינוס למערב שהוא צדוק העולם הרי הוא כא"י שנאמר (שם) ים הגדול וגבול האי וגבול קרא ימיאל הוא למימר דלף רוחב הים בכלל התחום: והנסין שבצדדין כו'. כלומר ואם יש לנו לחלק צנסין לא לזד מערב יש חלוק אלא לזד לפון ולזד דרוס שיש נסין צים מתפשטין לאורך הים לזפון ולדרום עד שמגיעין ומושכין חוץ מכנגד א"י ושם ראוי למתוח החוט ממזרח למערב ולהכדיל מה שכנגד ארץ א"י ומה שכנגד ארץ חוצה לארץ: ורואין כאילו חוט מסוה מקפלוריא. עיר היושבת בחודו של הר ההר בראש גבהו שהוא תחום כפוי: ועד ים אוקיינוס. שהוא צדוק העולם למערב ומנחל מצרים עד ים אוקיינוס: מן החוט ולפנים. לזד חצירו דהיינו לפנים כלומר צין שני החוטין הוו הנסין ארץ ישראל. והוא הדין למים ונסין דנקט משום דמורשין וזרעין צהם וחייצין צמעשר וצשניעית. והניך מרתי ממנייתא דלעיל פליגי שכתב הגט צים הגדול להלן ממוט הממוח מטורי אמנון עד נחל מצרים מאן דאמר כמביא צדוק ישראל רבי יהודה היא דאמר כל שכנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל ואיך כרבנן: מיבעי להו לנסין. דמן החוט ולפנים לזד מורחי (ב) דלא מימא שפת הים הוא הגבול ואפי' במקום שהוא מתפשט ונכנס לתוך צין שני מקצועות התחומין: לא לרבי קרא. כיון שצחק התחומין הם: סוריא. היא ארס צובה וכבשה דוד והוספיה על ארץ ישראל: כמוכר כחוצה לארץ. ותמן לקמן (דף מג:) המוכר עבדו לחוצה לארץ יא' לחירות דקניסין ללוקח משום דעבד שייך במזות ואסור ללאת מארץ לחוצה לארץ. סוריא לצפונה של ארץ ישראל להלן מעכו: לגיטין אין. משום דבקיאיין לשמה או שכיחי לקיימו: לעבדים לא. דלאו מארץ ישראל היא: עפרה טמא. שגורו עליה. ואף על גז דבצורה ליה להאי תנא כיוש יחיד שמיא כיוש דקמני חייבת צמעשר אפילו הכי גזור עליה: והמביא גם מסוריא. לארץ ישראל כמביא (א) בחוצה לארץ דלא שכיחי שירמא: והרואה ליכנס לה בטהרה נכנס. מה שאין כן בצדוק העמים. ולקמיה מפרש מאי היא:

בקונה

